

LUTUKKA

39. VUOSIKERTA • 2/2023

ISSN 2670-2843 (pdf, 2020–

ISSN 0782-050X (painettu, 1985–2019)

JULKAISIJA Helsingin yliopisto,

Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvi- ja sienitieteen yksikkö

TOIMITUS Mikko Piirainen (päätoimittaja), Pertti Uotila, Leena Helynranta

TOIMITUKSEN OSOITE PL 7, 00014

Helsingin yliopisto. Sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@helsinki.fi

TAITTO Leena Helynranta

LUTUKKA on ilmestynyt painettuna 35 vuotta. Lehti muuttui vuodesta 2020 lähtien sähköiseksi ja on ilmainen. Voit tilata sähköpostimuistutuksen uuden numeron ilmestymisestä. Ohje verkkosivulla www.luomus.fi/lutukka

LUTUKKA is a floristic periodical published by the Botany and Mycology Unit, Finnish Museum of Natural History, University of Helsinki. It contains short articles on Finnish flora, both flowering plants and cryptogams, floristics, important plant finds, floristic mapping, threatened plants, working techniques, news and book reviews. Lutukka is the Finnish name of *Capsella bursa-pastoris* (L.) Medik.

EDITORS Mikko Piirainen (Editor-in-Chief), Leena Helynranta, Pertti Uotila

© 2023 LUOMUS ja valokuvajaat

ETUKANSI Kolorastas herkuttelee mistelin marjoilla. Kuvattu Englannissa maaliskuussa 2018.

Gary K Smith / Alamy

LUOMUS

LUONNONTIETEELLINEN KESKUSMUSEO
KASVIETIE

71 JOUNI ISSAKAINEN & KATI PIHLAJA

Misteli Suomessa. Kuva tarkentuu

Mistletoe in Finland, an update on distribution and ecology

97 TAPANI LAHTI

Näytekuvia Kastikkaan

Images of herbarium sheets combined with previously digitized label data

100 RAINO LAMPINEN & TAPANI LAHTI

Havaintopaikat metrilleen puhelinsovelluksella

Recording plant occurrences with higher accuracy

102 HANNU KÄMÄRÄINEN

Kasvihavaintoja. Valkoisia kukkia myös lettokirkkiruoholla

Floristic notes

106 HENRY VÄRE & HEIDI KAIPIAINEN-VÄRE

Jehkas-tuntureiden kasvit

The flora of Mts. Jehkas in Enontekiö, northwesternmost Finnish Lapland

131 ARTO KURTTO, RAINO LAMPINEN, MIKKO PIIRAINEN & PERTTI UOTILA

Suomen putkilokasvien luettelo. Lisäyksiä ja muutoksia perusteluineen 4

Checklist of the vascular plants of Finland. Annotated additions and changes, no. 4

Kasvisto ja kasvien nimet muuttuvat yhä

Edessäsi on sähköisen Lutukan neljännen vuosikerran kakkosnumero, jossa ilmestyy jo neljäs päivitys vuonna 2019 julkaistuu Suomen putkilokasvien luetteloon. Kun luettelo tehtiin, vuosia sen jälkeen kun nimistön muutoksia oli listattu Lutukassa Retkeilykasviota ajantasaisaneissa katsauksissa (2005), siihen oli todella tarvetta. Ehkä silloin arveltiin, että uusi nimistö on nyt vakaa ainakin joitain vuosia.

Vaan toisin kävi. Joka vuosi on Lutukkaan koottu kymmenien sivujen laajuisen artikkelin nimiluettelon lisäyksistä, korjailuista ja muista muutoksista. Päivityksissä on Suomelle uusia lajeja ja risteymiä lisätty noin 120. Ylivoimainen valtaosa on puutarhajätekasvoilta, maantäytöpaikoilta ja ruderaattimailta löytyneitä puutarhakarkulaisia, useimmat vielä tulkittavissa satunnaistulokkaiksi, mutta jotkut jo vahvasti vakiintuneita. Etenkin muutaman aktiivisen kasviharrastajan ansiosta on sentään löytynyt joukko muunlaistakin alkuperää olevia tulokasveja ja useita on paljastunut herbaariosta määrätyskorjauksina. Sen sijaan uusia alkuperäisiksi tulkittuja luonnonkasveja päivityksissä on sangen vähän.

Aika paljon pikkuvirheitä tieteellisten nimien kirjoitusasussa ja auktorilyhenteissä on jouduttu korjaamaan. Mutta valtaosa korjauksista, etenkin suuremmista, johtuu siitä, että eri kasviryhmiä fyloge-

niaa tutkitaan nykyään paljon ja lähes mikä tahansa morfologisin perustein rajattu suku tai laji voi osoittautua epäyhtenäiseksi. Tutkimustulosten seuraaminen on katsottu aiheelliseksi, minkä vuoksi kymmenet kasvistomme suvut ja lajit ovat viime vuosina muuttuneet rajaukseltaan tai sukulaisuussuhteiltaan. Joitain hankalia tapauksia on päivityksissä käsitelty useampaankin kertaan. Muutokset näkyvät myös kasvien tieteellisissä ja suomenkielissä nimissä. Lisäksi yhä useamman maan kasveille on ollut tarpeen kehittää suomenkielisiä nimiä, minkä vuoksi myös samojen sukujen Suomessa kasvavien lajien suomenkielisiä nimiä on ollut syytä täsmentää.

Ehkä lisäyksiä ja muutoksia on näinä vuosina kirjattu poikkeuksellisen paljon, onhan täsmällisen nimistön aikaan saaminen ollut keskeistä uutta kasviota tehtäessä. Kasviota varten epäselviä sukua ja lajeja on pyrittä revidoimaan, mikä on aiheuttanut paljon nimimuutoksiakin. Kunhan tuo kasvio valmistuu, ehkä yhä suurta tarvetta taksonomisiin muutoksiin ja nimikorjailuihin ei ole – ainakin niin voisi toivoa. Sen sijaan uusia, puutarhoista tavalla tai toisella karanneita kasveja kyllä yhä löytyy ja entistä useampi pystynee myös vakiintumaan niille suotuisissa oloissa. Kasviemme nimistön dokumentoitua päivitystä tarvitaan vastikin.

– Pertti Uotila